

מוביליות חברתית: מפת פרט - לידה עד 18

המחקר בוצע במימון:

משרד העבודה הרווחה
והשירותים החברתיים
חוסן חברתי לישראל

ג'וינט ישראל אשלים | יחד בעשייה חברתית למען ילדים, נוער וצעירים במצבי סיכון

פירוק השאלה המורכבת: מטריצת המוביליות החברתית

 <p>תקופת הבגרות – 18-35 תקופה עשייה ומימוש:</p> <p>פער ביכולת לממש כישורים ויכולות בצורה מיטבית</p>	<p>תקופת הילדות – 0-18 תקופה של גדילה והתפתחות:</p> <p>פער בכישורים, יכולות ומוכנות לחיים הבוגרים</p>	
<p>כיצד מקדמים את היכולת לקבל החלטות מיטביות, לממש אותן ולהתגמש בעת הצורך?</p>	<p>כיצד מקדמים התפתחות מיטבית של כישורים, יכולות ומוכנות לחיים הבוגרים?</p>	<p>הפרט: מה צריך הפרט?</p>
<p>מה הם המאפיינים של האקוסיסטם ברמה הלאומית, והאזורית המקדמים/חוסמים מוביליות?</p>	<p>מה הם המאפיינים של האקוסיסטם המקדמים/חוסמים מוביליות?</p>	<p>האקוסיסטם: מה נדרש מהאקוסיסטם?</p>

שאלות מחקר יישומיות

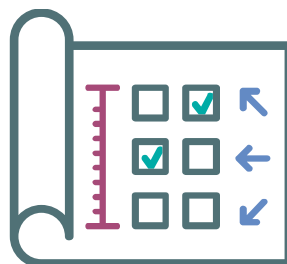
מה משפיע? -
זיהוי המאפיינים
הרלוונטיים

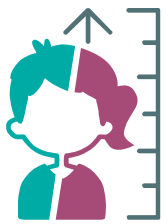

במה צריך להשקיע? -
יצירת כלי לבחירה, תיעדוף
ויצירת תמהיל השקעות

איך כדאי להשקיע? -
זום אין על כל מאפיין

פירוק השאלה המורכבת: מטריצת המוביליות החברתית

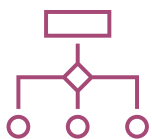
 <p>תקופת הבגרות – 18-35 תקופה עשייה ומימוש:</p> <p>פער ביכולת לממש כישורים ויכולות בצורה מיטבית</p>	<p>תקופת הילדות – 0-18 תקופה של גדילה והתפתחות:</p> <p>פער בכישורים, יכולות ומוכנות לחיים הבוגרים</p>	
		<p>הפרט: מה הם המאפיינים המקדמים/חוסמים מוביליות?</p>
		<p>האקוסיסטם: מה הם המאפיינים של האקוסיסטם המקדמים/חוסמים מוביליות של הפרט?</p>

מאפייני הפרט בגילאי לידה עד 18 – האתגר המתודולוגי:

בניית כלי לתיעדוף השקעות

השאלה: כיצד מקדמים יכולות ומוכנות של הפרט בגילאי לידה עד 18?

פילוח חשיבות הגורמים על רצף
ההתפתחות

ניתוח כמותי של מאות מחקרים

מטה-אנליזה ממוקדת

האתגר:

14 גורמים חשובים באותה מידה.
כיצד מחלקים ביניהם את
ההשקעות?

גילאי לידה עד 18 התמונה הגדולה: על מה חשוב להשפיע ומתי

קריטי ■
חשוב ■

תיכון			חטיבת ביניים			בית ספר יסודי					גיל							
יב'	יא'	י'	ט'	ח'	ז'	ו'	ה'	ד'	ג'	ב'	א'	6	5	4	3	2	1	
■			■								■						שליטה עצמית	3

תוצר

על מה להשפיע - ינקות עד תחילת בית ספר יסודי

- ויסות רגשי
- פונקציות ניהוליות

על מה להשפיע – סוף חטיבה עד תחילת תיכון

- ניהול דחפים

גילאי לידה עד 18 התמונה הגדולה: על מה חשוב להשפיע ומתי

קריטי ■
חשוב ■

תיכון			חטיבת ביניים			בית ספר יסודי					גיל						
יב'	יא'	י'	ט'	ח'	ז'	ו'	ה'	ד'	ג'	ב'	א'	6	5	4	3	2	1
■			■								■						

שליטה עצמית 3

זיהוי

- דרך מה להשפיע - ינקות עד תחילת בית ספר יסודי
- איכות הקשר עם מבוגרים משמעותיים (בעיקר הורה - ילד)
 - איכות קשר מורה - תלמיד
 - פדגוגיה מכוונת פיקוח, קשב ותכנון

משחקי מחשב לאימון
כישורים ניהוליים

התערבות ממוקדת
במסגרת בית ספרית

פיתוח כישורי הורים

איך להשפיע?

אסטרטגיית ניהול דחפים

התערבות מבוססת פעילות
גופנית/מנטלית

פיתוח כישורי הצוות החינוכי

גילאי לידה עד 18 התמונה הגדולה: על מה חשוב להשפיע ומתי

תיכון			חטיבת ביניים			בית ספר יסודי					גיל						
יב'	יא'	י'	ט'	ח'	ז'	ו'	ה'	ד'	ג'	ב'	א'	6	5	4	3	2	1
4 כישרים חברתיים																	

קריטי ■
חשוב ■

על מה להשפיע - ינקות מוקדמת (0-3)

■ זיהוי והבנת רגשות של הפרט, הבחנה בין רגשות, מחשבות והתנהגות, קשב משותף

על מה להשפיע - ינקות מאוחר (3-6)

■ ויסות רגשי, הבעת רגשות, הקשבה, זיהוי רגשות ומחשבות של הזולת (TOM)

על מה להשפיע – יסודי

■ התחשבות בנקודת מבטו של הזולת, הפנמה של מושגי ההדדיות וההוגנות, ניצני שיתוף פעולה, התמודדות עם אחרות

על מה להשפיע – חטיבה ותיכון

■ שיתוף פעולה, פתרון בעיות, התמודדות עם קונפליקטים

גילאי לידה עד 18 התמונה הגדולה: על מה חשוב להשפיע ומתי

קריטי ■
חשוב ■

תיכון			חטיבת ביניים			בית ספר יסודי					גיל						
יב'	יא'	י'	ט'	ח'	ז'	ו'	ה'	ד'	ג'	ב'	א'	6	5	4	3	2	1

כישורים חברתיים

4

זיהוי

דרך מה להשפיע - ינקות

- איכות אינטראקציה הורה-ילד, תיווך של אינטראקציות חברתיות

דרך מה להשפיע - יסודי מוקדם

- איכות הקשר עם מבוגרים משמעותיים, איכות הקשר הרגשי וההוראתי בין התלמיד למורה, מאפייני הקשר עם קבוצת השווים, ניהול הכיתה והתמודדות עם קשיים התנהגותיים

דרך מה להשפיע - יסודי, חטיבה ותיכון

- כמות, איכות ומגוון התנסויות חברתיות עם קבוצת השווים ומקורות סמכות. ידע וכלים להתמודדות עם סיטואציות חברתיות לא מוכרות

איך להשפיע?

הדרכה טיפולית בקבוצות
קטנות

התערבויות ממוקדות זיהוי
ופירוש מבע חברתי

פיתוח כישורי הורים

גילאי לידה עד 18 התמונה הגדולה: על מה חשוב להשפיע ומתי

תיכון

חטיבת ביניים

בית ספר יסודי

גיל

קריטי
חשוב

תיכון			חטיבת ביניים			בית ספר יסודי					גיל						
יב'	יא'	י'	ט'	ח'	ז'	ו'	ה'	ד'	ג'	ב'	א'	6	5	4	3	2	1

כישורים רכים

5

טווח

על מה להשפיע - תיכון

- רכישת מיומנויות קונקרטיות, לדוגמא: גמישות, יעילות, עצמאות, יצירתיות, תכנון ואירגון, גישה פרו אקטיבית, חתירה, חיפוש וניהול מידע, מוסר עבודה, ניהול זמן וכיוב'

דרך מה להשפיע - תיכון

- התנסויות ממשיות בסביבת העבודה

איך להשפיע?

התנדבות בקהילה

התמחויות/חניכויות

גילאי לידה עד 18 התמונה הגדולה: על מה חשוב להשפיע ומתי

תיכון

חטיבת ביניים

בית ספר יסודי

גיל

קריטי
חשוב

תיכון			חטיבת ביניים			בית ספר יסודי					גיל						
יב'	יא'	י'	ט'	ח'	ז'	ו'	ה'	ד'	ג'	ב'	א'	6	5	4	3	2	1

שייכות 6

טוהול

כל מה להשפיע – כל הגילאים הרלוונטיים (מעברים בין היסודי לחטיבה ובין החטיבה לתיכון, בחטיבה ובתיכון)

- תחושת שייכות כיתתית
- חוש שייכות בית ספרית

גילאי לידה עד 18 התמונה הגדולה: על מה חשוב להשפיע ומתי

קריטי ■
חשוב ■

תיכון			חטיבת ביניים			בית ספר יסודי					גיל						
יב'	יא'	י'	ט'	ח'	ז'	ו'	ה'	ד'	ג'	ב'	א'	6	5	4	3	2	1
■	■	■	■	■	■	■											

שייכות 6

טוהמזג

דרך מה להשפיע – כל הגילאים הרלוונטיים (מעברים בין היסודי לחטיבה ובין החטיבה לתיכון, בחטיבה ובתיכון)

- איכות הקשר עם המורים והתלמידים
- אופן ניהול הכיתה של המורה
- תחושת ביטחון בבית הספר
- מידת התמיכה של המורים ועירנותם לצרכי התלמידים

איך להשפיע?

פדגוגיה רלוונטית תרבותית

טכניקות ניהול והוראה לשיפור
אקלים כיתתי

התגייסות בית ספרית לשיפור
אקלים ותחושת ביטחון

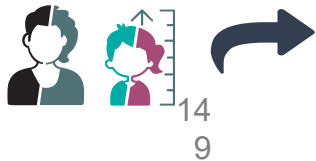
תכנית: Tools for Tomorrow

קהל יעד	משך	תדירות	אוכל ההתערבות	מדינה	רקע
גיל 12-13	30 שעות	שבועית	ילדים מרקע חלש וקבוצות מיעוט	ארה"ב	
<div style="display: flex; justify-content: space-around; align-items: center;"> <div style="border: 1px solid black; border-radius: 50%; padding: 10px; background-color: #008080; color: white; text-align: center;"> <p>מודעות וחקירה עצמית</p> </div> <div style="border: 1px solid black; border-radius: 50%; padding: 10px; background-color: #008080; color: white; text-align: center;"> <p>פיתוח התנהגויות עזרה עצמית</p> </div> <div style="border: 1px solid black; border-radius: 50%; padding: 10px; background-color: #008080; color: white; text-align: center;"> <p>מודלים לחיקוי</p> </div> <div style="border: 1px solid black; border-radius: 50%; padding: 10px; background-color: #008080; color: white; text-align: center;"> <p>חשיפה לאפשרויות</p> </div> </div>				ערוצי פעולה	
<p>מפגשים שבועיים המועברים על ידי יועצי קריירה ומורים שקיבלו הכשרה ייעודית. התכנים מתחלקים לשלוש מודולות: (1) חקירה עצמית לרבות תרבות, זהות אתנית, תחומי עניין וחזקות ואתגרים אישיים (2) תחומי עניין, תכנון עתידי וקישור בין ההווה (הכישורים והיכולות הנלמדים בבית הספר) לעתיד על ידי חקירה של כיווני קריירה והדרישות שהם מציבים (3) זיהוי מכשולים וחסמים אישיים ורכישת כלי התמודדות יעילים – הילדים מקיימים ראינות עם מבוגרים בנושא המכשולים שנתקלו בהם, וכיצד התמודדו עמם. אחר כך הם עושים רשימה של מכשולים אפשריים עתידיים ומסיימים בפרוייקט גמר של בניית מפה אישית שמהווה ייצוג ויזואלי של יעדיהם האישיים (למשל, לסיים תיכון בציונים גבוהים) והדרך להגיע אליהם</p>					תיאור
<p>מחקר לפני אחרי עם קבוצת השוואה הכולל כ-500 תלמידים. נבחנו מדדי התפתחות קריירה והקשר בניהם לבין תלמידאות ומידת המעורבות הבית : מידת העיסוק בתכנון לקריירה עתידית והצעדים ההכרחיים אתה, ומידת ההכרות עם Career Planfulness ספרית. מדדי התפתחות הקריירה שנבחנו : מידת האופטימיות ביחס לעתיד התעסוקתי, וביחס ליכולת הפרט להציב ולהשיג Positive Career Expectation והידע על כיווני תעסוקה אפשריים שונים ; מטרת</p>					מחקר
<p>שיפור מובהק בשני המדדים</p> <p>קשר (צנוע אך מובהק) בין מדדי התפתחות קריירה לבין מעורבות בית ספרית ותלמידאות (נוכחות גבוהה, נשירה נמוכה והישגים אקדמיים)</p>					תוצאות

תכנית: 1,2,3... Future!

מדינה	אוכל ההתערבות	תדירות	משך	קהל יעד
איטליה	תלמידים בני 13	-	3 מפגשים	בני נוער
ערוצי פעולה	<div style="display: flex; justify-content: space-around;"> <div style="border: 1px solid black; border-radius: 50%; padding: 10px; background-color: #008080; color: white; text-align: center;"> <p>פיתוח התנהגויות עזרה עצמית</p> </div> <div style="border: 1px solid black; border-radius: 50%; padding: 10px; background-color: #008080; color: white; text-align: center;"> <p>מודעות וחקירה עצמית</p> </div> </div>			
תיאור	<p>שני המפגשים הראשונים מתחילים בסרטון של 15 דקות העוסק במשתנים שונים הרלוונטיים להצלחה בקריירה (למשל, תכנון ארוך טווח, השקעה בלימודים, גישה חיובית), לאחר מכן המשתתפים מילאו שאלונים המודדים את החוזקות והחולשות שלהם בכל אחד מהמשתנים. במפגש השלישי, התלמידים לומדים להציב מטרות ומתרגלים הצבת מטרות לעתיד לאור החוזקות והחולשות שלהם. כמו כן, מעודדים את התלמידים לחשוב מה הם יכולים לשפר כדי להגשים את המטרות.</p>			
מחקר	<p>מחקר לפני-אחרי עם קבוצת השוואה שעברה התערבות אחרת לפיתוח קריירה. קבוצת ניסוי וקבוצת השוואה הורכבו מ-100 תלמידים מבתי ספר שונים. המחקר בחן את הנערים לפני תחילת ההתערבות ולאחריה.</p>			
תוצאות	<p>נמצאה עלייה מובהקת בשאיפות התעסוקתיות של קבוצת הניסוי לעומת קבוצת השוואה.</p>			

תכנית: Compassion International Child Sponsorship Program

מדינה	אוכל ההתערבות	תדירות	משך	קהל יעד	
קניה, אינדונזיה ומקסיקו	ילדים בגילאי 9-18 ממשפחות עניות	-	מילדות עד סוף התיכון	ילדים ובני נוער ממעמד נמוך	רקע
	<div style="display: flex; justify-content: space-around;"> <div style="border: 1px solid black; border-radius: 50%; background-color: #008080; color: white; padding: 10px; text-align: center;">מודלים לחיקוי</div> <div style="border: 1px solid black; border-radius: 50%; background-color: #008080; color: white; padding: 10px; text-align: center;">מערכת יחסים בטוחה עם מבוגר מיטיב ואחראי</div> </div>				ערוצי פעולה
	<p>כל ילד בתוכנית מקבל חסות מאדם פרטי ממדינה מפותחת. מתן החסות באה לידי ביטוי במימון (25-40 דולר כל חודש) של השכלה, ביגוד ובריאות. כמו כן, נותן החסות שולח למקבל החסות מכתבים בהם הוא מעודד אותו להצלחה ומספר לו על העולם מחוץ לכפר שלו. כמו כן, הילד מקבל החסות שולח מכתבים בהם הוא מעדכן את נותן החסות על חייו ועל ההתקדמות שלו בלימודים. עובדי השטח במדינות המתפתחות מעודדים את הילד לשאוף גבוה, עוזרים לו לבנות תחושת מסוגלות. העלאת השאיפות נעשית, בין היתר, על ידי מערכת התמיכה של מסיימי התוכנית שמעודדים את המשתתפים להצליח ומספרים על ההצלחות שלהם.</p>				תיאור
	<p>המחקר הינו מחקר השוואתי בין דגימה רנדומלית של ילדים המשתתפים בתוכנית בגילאים שונים (סה"כ 949) ל דגימה רנדומלית של ילדים שלא משתתפים בתוכנית אך עם מאפיינים דמוגרפיים דומים (סה"כ 1114) בשלוש מדינות שונות – קניה אינדונזיה ומקסיקו.</p>				מחקר
	<p>נמצאה עלייה מובהקת בשאיפות לעתיד, תחושת מסוגלות, אופטימיות והכיתה עליה הגיע הילד/ה בבית הספר.</p>				תוצאות

תכנית: Female Leadership Policy in India

קהל יעד	משך	תדירות	אוכל' ההתערבות	מדינה	
בנות נוער	-	-	נערות בגילאי 11-15 במחוז עוני וכפרי בהודו	הודו	רקע
					מודלים לחיקוי
					ערוצי פעולה
					תיאור
					מחקר
					תוצאות

ב-1993 נחקק חוק בהודו שב-1 מתוך 3 מועצות מקומיות של כפרים, תפקיד ראש המועצה צריך להיות מאויש על ידי אישה. המועצות נבחרו באופן רנדומאלי.

המחקר דגם באופן רנדומלי 495 כפרים, ובכל כפר דגם באופן רנדומלי 15 בתים, בהם רואיינו המבוגרים ונערות בגילאי 11-15. הכפרים חולקו לכפרים בהם לא הייתה מנהיגות נשית, כפרים בהם הייתה מנהיגות נשית פעם אחת, וכפרים בהם הייתה מנהיגות נשית פעמיים.

שאיפות הוריות: נמצא כי הפער בין השאיפות של ההורים לבניהם ולבנותיהם קטן יותר בכפרים בהם יש מנהיגות נשית בהשוואה לכפרים ללא מנהיגות נשית.

שאיפות המתבגרים: לנערות בכפרים עם מנהיגות נשית (לאחר שני סבבי בחירות) היו שאיפות גבוהות יותר מנערות מכפרים ללא מנהיגות נשית. נמצאה ירידה ברצון של הנערות מכפרים אלו להיות עקרות בית ושהמקצוע שלהן יקבע ע"י הורי החתן שלהן, ועלייה ברצון להתחתן לאחר גיל 18 ולעבוד במקצוע הדורש השכלה גבוהה.

תכנית: Take Charge

קהל יעד	משך	תדירות	אוכל' ההתערבות	מדינה	רקע
בני נוער בגילאי 16 - 18	12 חודשים	שבועית	נערים ממוסדות רווחה	ארה"ב	
<div style="display: flex; justify-content: space-around; align-items: center;"> <div style="border: 1px solid black; border-radius: 50%; padding: 10px; background-color: #800040; color: white; text-align: center;"> <p>מודלים ריאליים לחיקוי</p> </div> <div style="border: 1px solid black; border-radius: 50%; padding: 10px; background-color: #800040; color: white; text-align: center;"> <p>פיתוח רגולציה עצמית</p> </div> </div>				ערוצי פעולה	
<p>מפגשים אישיים ושבועיים לחיזוק כישורי דטרמינציה עצמית של המשתתפים. במפגשים הנערים למדו לזהות מטרות אישיות, להציב יעדים ולבנות תוכניות פעולה להגשמת היעדים והמטרות. כמו כן, המנחים עודדו את הנערים לפעולה ועזרו להם לתרגל את האסטרטגיות להגשמת היעדים (למשל, על ידי משחק תפקידים). עם הזמן וההתקדמות של הנערים, המנחים עוברים בהדרגה ממעורבות ישירה לעידוד להציב יעדים נוספים ומורכבים יותר. המפגשים השבועיים הועברו על ידי סטודנטים לתואר שני בעבודה סוציאלית שעברו הכשרה ייעודית.</p> <p>בנוסף, במהלך השנה הנערים נפגשו במפגשים קבוצתיים ארבע פעמים עם מנטור – בוגר יוצא מוסדות הרווחה שנמצא במסגרת לימודית ו/או תעסוקתית – לסדנאות העוסקות בתעסוקה, השכלה אקדמית, והמעבר משירותי הרווחה לחיים הבוגרים.</p>					תיאור
<p>מחקר אורך בהשמה מקרית. קבוצת ניסוי: 36 נערים ממוסדות רווחה שהשתתפו בתכנית. קבוצת ביקורת: 33 נערים ממוסדות רווחה שלא השתתפו בתכנית. המחקר בחן את הנערים לפני תחילת ההתערבות ושנה לאחר סיום ההתערבות (בסביבות גיל 19 – 20)</p>					מחקר
<p>עלייה של 39% בשיעור המועסקים בקבוצת הניסוי, לעומת 9% בלבד בקבוצת הביקורת עלייה מובהקת במדדים של דטרמינציה עצמית</p>					תוצאות

תכנית: The Future in Iowa Career Education

קהל יעד	משך	תדירות	אוכל ההתערבות	מדינה	רקע
בני נוער	9 שבועות	שבועית	תלמידים באזורים כפריים בגילאי 13-16	ארה"ב	
<p>פיתוח רגולציה עצמית</p> <p>מודעות וחקירה עצמית</p> <p>מודלים ריאליים לחיקוי</p> <p>חשיפה לאפשרויות מגוונות</p>					ערוצי פעולה
<p>במפגשים השבועיים המשתתפים למדו להכיר את עולם התעסוקה (למשל, על ידי משחקים שמעודדים אותם לחשוב ולחקור על מקצועות שונים), למדו לזהות את תחומי העניין שלהם (למשל, על ידי מילוי שאלוני קריירה), לזהות מטרות ויעדים, לבנות תכנית פעולה להגשמת היעדים ולזהות חסמים בדרך. כמו כן, המשתתפים נפגשו עם סטודנטים באוניברסיטה, יועצי קבלה לאוניברסיטה ובעלי מקצועות שונים ונסעו לבקר באוניברסיטה ובמספר מקומות עבודה כדי לקבל השראה ומידע נוסף.</p>					תיאור
<p>מחקר לפני-אחרי של שלושה בתי ספר. בבית ספר הראשון נמדדו 52 תלמידים, בבית ספר השני נמדדו 30 תלמידים ובבית הספר 3 נמדדו 51 תלמידים. המחקר בחן את הנערים לפני תחילת ההתערבות ולאחריה.</p>					מחקר
<p>1. עלייה במדד שאיפות תעסוקתיות בבית ספר 1 ו-2 - עלייה של 7.5% ו-54.5% בהתאמה. 2. עלייה בתחושת מסוגלות אקדמית בבתי ספר 2 ו-3 - עלייה של 14% ו-7.5%, בהתאמה.</p>					תוצאות

גילאי לידה עד 18 התמונה הגדולה: על מה חשוב להשפיע ומתי

תיכון

חטיבת ביניים

בית ספר יסודי

גיל

קריטי
חשוב

תיכון			חטיבת ביניים			בית ספר יסודי					גיל								
יב'	יא'	י'	ט'	ח'	ז'	ו'	ה'	ד'	ג'	ב'	א'	6	5	4	3	2	1		
																		9	השמנה

טוהזגזג

על מה להשפיע – מגן חובה עד סוף החטיבה

- שינוי הרגלים תזונתיים והתנהגותיים

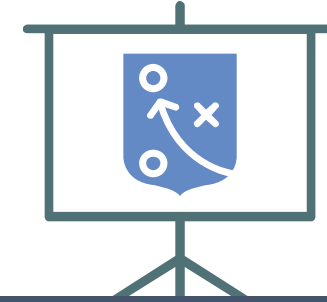
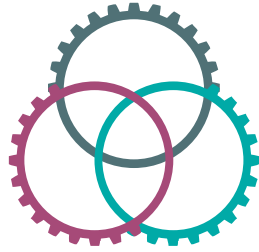
דרך מה להשפיע – מגן חובה עד סוף החטיבה

- שינוי הרגלים והתנהגות במסגרת המשפחתית, פעילות גופנית

שינוי בהתנהגות ברמת
המשפחה

חינוך לבריאות במסגרת בית
ספרית

איך להשפיע?

המחוג של מוביליות יזוז רק בעבודה משותפת

מודל לוגי / מדידת תפוקות ותוצאות

תכנון תמהיל השקעות אסטרטגי

תודה רבה!

